

Informatiebrochure

Vroegtijdige zorgplanning

PRAAT OVER WENSEN

Inleiding – de stem van onze bewoner centraal

In ons dagelijks leven plannen we vaak verschillende aspecten van ons bestaan, zoals boodschappen, reizen, werk en feestjes. Dit helpt ons controle te houden en biedt comfort, wat bijdraagt aan onze levenskwaliteit. Deze benadering staat ook centraal in de zorg die wij bieden.

Bij ons staat de stem van de bewoner altijd centraal. Dit wordt weerspiegeld in een persoonlijk welzijnsplan, dat volledig is afgestemd op de wensen en behoeften van de bewoner.

Ook in de laatste levensfase, wanneer gezondheid kwetsbaar wordt en genezing niet meer mogelijk is, blijven we dezelfde benadering volgen. We organiseren de zorg dan op zo'n manier dat het leven voor de bewoner zo waardig mogelijk blijft, in lijn met zijn of haar wensen en waarden.

Deze brochure is bedoeld als leidraad voor bewoners en hun naasten in het proces van vroegtijdige zorgplanning. Het is niet onze bedoeling om te confronteren, te oordelen of te bepalen wat goed of fout is. Integendeel, we willen ruimte bieden voor gesprekken waarin je zelf kunt aangeven wat belangrijk is om te delen. Samen met je naasten, behandelend arts en ons zorgteam doorloop je dit traject, waarbij wij zoveel mogelijk het ritme van de bewoner en zijn of haar familie volgen.

Wat voor ons het allerbelangrijkste is, is dat we met elkaar in gesprek blijven. Open communicatie is de sleutel om zorg te bieden die altijd aansluit bij de wensen en behoeften van de bewoner, op elk moment van zijn of haar leven.

Wat is vroegtijdige zorgplanning?

In België zijn er sinds 2002 wetten die het levenseinde regelen en de keuzevrijheid van iedere Belg in dit kader waarborgen. Deze wetten bieden verschillende mogelijkheden om keuzes te maken die te maken hebben met het levenseinde.

Het mooie is dat deze keuzes niet pas gemaakt hoeven te worden wanneer u ernstig ziek bent of het levenseinde nadert. U kunt deze keuzes ook al op een veel eerder moment vastleggen. Dit wordt vroegtijdige zorgplanning genoemd.

Vroegtijdige zorgplanning is een proces van continu overleg tussen de bewoner en zorgverleners, waarbij het doel is om helder te krijgen hoe de bewoner denkt over een kwaliteitsvol leven, wanneer genezing niet meer mogelijk is. Wat zijn de wensen en voorkeuren van de bewoner in zo'n situatie?

Het is ook van groot belang om deze wensen te delen met familieleden en/of andere belangrijke naasten. Dit zorgt voor duidelijkheid en voorkomt onzekerheden wanneer het moment daar is. Vroegtijdige zorgplanning kan uiteindelijk leiden tot een geschreven wilsverklaring, maar dit is niet verplicht. Het belangrijkste is dat er een open gesprek plaatsvindt, waarbij de wensen en behoeften van de bewoner centraal staan, zodat de zorg op het juiste moment kan worden verleend.

Waarom vroegtijdige zorgplanning?

Veel mensen denken niet of te laat na over hun wensen met betrekking tot hun levenseinde. Vaak worden deze gesprekken niet met elkaar gevoerd, wat kan leiden tot moeilijke en emotionele beslissingen op een later moment. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de kinderen niet weten wat hun ouder zou hebben gewild, of dat de bewoner het zelf niet meer kan zeggen, terwijl er geen vastgelegde wensen op papier staan.

In dergelijke situaties kan het erg moeilijk zijn om de juiste zorgbeslissingen te nemen. Soms zijn er meningsverschillen tussen familieleden over wat 'de beste zorg' is. In andere gevallen moeten er beslissingen genomen worden door anderen, terwijl de bewoner zelf niet meer in staat is om zich uit te spreken. In kritieke momenten kan het zelfs gebeuren dat een arts van wacht wordt ingeschakeld, die de wensen van de bewoner niet goed kent.

Dit soort situaties kan zwaar drukken, vooral rond het bed van een palliatieve bewoner. Vroegtijdige zorgplanning helpt veel van deze onzekerheden en moeilijkheden te voorkomen.

Onze aanpak: transdisciplinair overleg

Binnen ons zorgnetwerk hebben we de gewoonte om, na ongeveer acht weken opname, samen met de bewoner een eerste gesprek te voeren. Dit noemen we een transdisciplinair overleg. Tijdens dit overleg bespreken we hoe de zorg verloopt en wat de wensen van de bewoner zijn. Vroegtijdige zorgplanning maakt altijd deel uit van dit overleg.

We begrijpen dat bewoners niet altijd meteen antwoord kunnen geven op deze belangrijke vragen. Soms heeft men tijd nodig om over bepaalde keuzes na te denken. Daarom is het mogelijk om de zorgplanning op een later moment, tijdens een vervolgoverleg, schriftelijk vast te leggen. We streven ernaar om dit altijd eerst met de bewoner zelf te bespreken. Als dat niet mogelijk is, betrekken we de familie of naasten en overleggen we samen. De huisarts wordt ook altijd bij het proces betrokken om ervoor te zorgen dat de zorg goed afgestemd is op de wensen van de bewoner.

Vroegtijdige zorgplanning zorgt ervoor dat er op het juiste moment zorg wordt geboden die volledig aansluit bij de persoonlijke wensen van de bewoner, waardoor moeilijke beslissingen voor de naasten zoveel mogelijk worden verlicht.

Wettelijk kader van vroegtijdige zorgplanning

Vroegtijdige zorgplanning is wettelijk geregeld en bestaat uit twee belangrijke onderdelen: **de rollen die iemand kan aanwijzen** en **de documenten die ingevuld kunnen worden**.

Beide zijn bedoeld voor **wilsbekwame bewoners**, dat wil zeggen bewoners die in staat zijn hun eigen keuzes te maken en te communiceren. Dit kan zowel tijdens het verblijf in onze zorginstelling als voorafgaand aan opname geregeld worden. Als u reeds keuzes heeft vastgelegd voordat u bij ons kwam, vragen we u deze documenten aan ons te bezorgen, zodat we de zorg daarop kunnen afstemmen.

In gevallen waar de bewoner niet meer wilsbekwaam is, wordt het proces van vroegtijdige zorgplanning voortgezet met de betrokkenheid van de familie of naasten. Deze gesprekken kunnen leiden tot afspraken die vastgelegd worden in een beperkend behandelingsschema. Wat hierin besproken kan worden, is te vinden in de uitleg over de negatieve wilsverklaring hieronder. Daarnaast kan zorgplanning ook onderdeel zijn van een zorgvolmacht. Als dat het geval is, verzoeken wij u de dienst bewonersbegeleiding hierover op de hoogte te stellen.

De rollen die een bewoner kan aanwijzen

Er zijn twee rollen die een bewoner kan vastleggen om zijn of haar wensen te laten horen wanneer zij zelf niet meer in staat zijn om te communiceren:

De wettelijk vertegenwoordiger

Dit is een meerderjarig persoon die de bewoner vertegenwoordigt op het moment dat hij zelf wilsonbekwaam is. De aanwijzing van een wettelijk vertegenwoordiger dient schriftelijk te gebeuren, gedagtekend en ondertekend door de bewoner. Er zijn drie mogelijke manieren om een wettelijk vertegenwoordiger aan te wijzen:

- De bewoner wijst zelf iemand aan
- De wettelijke cascade wordt gevolgd (in dalende volgorde van rechten): partner, meerderjarig kind, ouder, meerderjarige broer of zus
- Een bewindvoerder wordt aangesteld door het vredegerecht

De vertrouwenspersoon

Dit is iemand die de wilsbekwame bewoner aanwijst om hem of haar bij te staan bij het uitoefenen van rechten als patiënt. De vertrouwenspersoon kan geen beslissingen nemen in de plaats van de bewoner, maar biedt ondersteuning in het naleven van diens wensen.

Documenten die de wensen van de bewoner vastleggen

Er zijn verschillende documenten die een bewoner kan opstellen om zijn of haar wensen vast te leggen voor het geval van een situatie waarin zij niet meer in staat zijn om zelf te communiceren. Deze documenten zijn bedoeld om duidelijkheid te scheppen voor zorgverleners en naasten.

De negatieve wilsverklaring

In een negatieve wilsverklaring kan een bewoner vastleggen wat hij of zij niet wil dat er nog gebeurt qua medische behandelingen als de bewoner zelf niet meer in staat is om hierover te beslissen. Onderwerpen die besproken kunnen worden zijn onder andere reanimatie, het niet uitbreiden van therapieën en comfortzorg.

Reanimatie: men kan aangeven dat men zelf niet meer wilt gereanimeerd worden, maar je kan niet aangeven wat de arts absoluut wel moet doen vb. ik wens altijd gereanimeerd te worden. De arts kan in een acute situatie zelf beslissen om de reanimatie te staken als die van oordeel is dat de handeling in die specifieke situatie geen of beperkte slaagkansen heeft.

Therapie niet uitbreiden: therapie blijft behouden. Deze wordt alleen opgedreven indien dit aanleiding geeft tot verbetering van comfort van de bewoner. Pijnstilling en andere comfortzorg kan te allen tijde gestart of uitgebreid worden. Om comfortzorg verder te concretiseren, kan men stilstaan bij volgende zaken: al dan niet antibiotica starten, al dan niet opstarten van chemo, al dan niet voeding opstarten via maagsonde, al dan niet opstarten van subcutane vochttoediening, RX diagnostisch onderzoek, chirurgische ingrepen, hospitalisatie voor diagnostische en therapeutische doeleinden tenzij comfortzorg...

De positieve wilsverklaring euthanasie bij coma

Een bewoner kan aangeven dat hij of zij euthanasie wenst in het geval van een onomkeerbaar coma. Het is belangrijk te weten dat de arts bepaalt wanneer een coma onomkeerbaar is. Dit document kan op vrijwillige basis geregistreerd worden bij de gemeente, maar is niet verplicht.

Specifieke wilsverklaringen

Bewoners kunnen ook documenten opstellen voor zaken zoals orgaandonatie, wensen rondom de uitvaart, of het afstaan van het lichaam aan de wetenschap.

Deze documenten vervangen nooit het belang van gesprekken met naasten en zorgverleners, maar bieden richting in acute situaties.

Contactgegevens

Zorgnetwerk Trento vzw

WZC De Vliet

Koevliet 8

9240 Zele

Tel.: 052 45 96 00

WZC Sint-Jozef

Molenstraat 11

9220 Moerbeke

Tel.: 052 48 08 80

Referentieteam Palliatieve Zorg binnen Zorgnetwerk Trento.
palliatievezorg@zorgnetwerktrento.be

Contactpersonen:

WZC De Vliet:

Kristien Henderickx

kristien.henderickx@zorgnetwerktrento.be

0490 56 57 02

WZC Sint-Jozef:

Eva Van den Bossche

eva.vandenbosche@zorgnetwerktrento.be

0496 54 63 61